

ЕСПЕРТНА ОЦІНКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ОНКОГЕМАТОЛОГІЧНИМ ХВОРИМ В УКРАЇНІ

Цурікова А.С., Панфілова Г.Л., Зайцева Ю.Л.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

economica@ukr.net

За даними Національного канцер-реєстру захворюваність населення на онкологічні патології характеризується щорічними зростанням. Занепокоєння викликає факт збільшення показників захворюваності та смертності хворих від злоякісних новоутворень (ЗН) лімфоїдної та кровотворної тканин організму, особливо серед дитячого контингенту хворих. Як свідчать дані спеціальної літератури та результати досліджень вітчизняних вчених-організаторів, фактичний рівень забезпечення хворих на гемобластози (ГБ) ефективними та доступними ЛЗ залишається на недостатньому рівні. Більшістю науковців вирішення цієї проблеми бачиться у впровадженні раціональних моделей фінансування фармацевтичного забезпечення онкогематологічної служби за умов функціонування обов'язкового медичного страхування (ОМС). Важливе значення у визначенні напрямків подолання проблем недостатнього рівня організації надання медичної та фармацевтичної допомоги має аналіз думки експертів (лікарів-онкогематологів), які постають як основний взаємозв'язуючий елемент у відносинах між пацієнтами та фармацевтичними працівниками. Тому, нами було проведено заочне анкетування лікарів-онкогематологів у чотирьох областях України (Донецька, Львівська, Вінницька, Полтавська, Харківська, Київська). На попередньому етапі анкетування було розіслано 100 анкет, з яких було повернено 73 примірники. З метою отримання достовірних даних, за допомогою стандартних програм прикладного статистичного аналізу Statistica 6.0 (ліценція програмного продукту V.7. English – V.6 Russia K 892818) була здійснена оцінка однорідності сукупності опитаних та ступінь узгодженості їх думок. В аналізі використовувалися дані анкет експертів з високим та достатнім рівнями компетентності, які розраховувалися за відповідними формулами.

Анкета містила відкриті та закриті запитання. Зупинимось на результатах анкетування за питаннями, що висвітлюють стан та проблеми організації онкогематологічної служби України. На закриті запитання «Чи задоволені Ви рівнем організації та фінансування лікувально-діагностичного процесу та фармацевтичного забезпечення хворих на онкогематологічні захворювання в Україні?» із загальної кількості опитаних тільки 6 (8,7%) експертів дали стверджувальну відповідь, 5 опитаних (7,4%) мали труднощі з відповіддю. Переважна більшість експертів (46 експертів або 67,7%) відповіли, що рівень організації та фінансування зазначеного процесу задовольняє їх частково, а 11 опитаних (16,2%) відмітили негативний варіант відповіді. Тобто, кожен шостий опитаний лікар не задоволений фактичним рівнем організації та фінансування онкогематологічної служби в Україні.

Далі лікарям було запропоновано визначити основні напрямки вирішення зазначеної проблеми. Анкета містила наступні варіанти відповідей: «реформування вітчизняної охорони здоров'я у напрямку впровадження соціальної моделі ОМС»; «збільшення обсягів державного фінансування зі збереженням існуючої бюджетної моделі фінансування медицини»; «активізація та координація діяльності суспільних та благодійних фондів»; «посилення ролі державних органів у процесі контролю за розподілом та ефективністю використання бюджетних коштів»; «матеріально-технічне переобладнання лікувально-профілактичних закладів»; «підвищення заробітної плати медичним працівникам»; «впровадження державної цільової програми «Гематологія»»; «збільшення доходів населення»; «розвиток сімейної медицини у практичній охороні здоров'я»; «підвищення вимог до кваліфікаційного рівня лікарів та фармацевтів»; «реформування онкогематологічної служби в Україні». За результатами обробки був складений рейтинг напрямків вирішення проблеми, що розглядається.

Так, безумовним лідером за кількістю відповідей є «матеріально-технічне переобладнання лікувально-профілактичних закладів» (62 експертів або 91,2% опитаних). Практично кожен другий опитаний лікар (31 опитаний або 45,6%) відмітив такі варіанти відповідей, як «підвищення заробітної плати медичним працівникам» та «впровадження державної цільової програми «Гематологія»». Третю позицію у рейтингу зайняли два варіанта відповідей (по 40 експертів або 58,3% відмітили). Це

«реформування вітчизняної охорони здоров'я у напрямку впровадження соціальної моделі ОМС» та «активізація та координація діяльності суспільних та благодійних фондів». Кожен другий опитаний (37 експертів – 54,4%) експертів відмітили варіант «збільшення доходів населення» (четверта позиція у рейтингу). З незначним відривом на п'ятій позиції був представлений варіант відповіді «реформування онкогематологічної служби в Україні» (33 опитаних або 48,5%). Цікавим постає факт наявності варіанта відповідей «збільшення обсягів державного фінансування зі збереженням існуючої бюджетної моделі фінансування медицини» на шостому місці (23 експертів або 33,8%). Трійку аутсайдерів, за кількістю відповідей, зайняли такі варіанти, як «посилення ролі державних органів у процесі контролю за розподілом та ефективністю використання бюджетних коштів» - 8 експертів (11,3%), «підвищення вимог до кваліфікаційного рівня лікарів та фармацевтів» - 7 опитаних (10,3%) та «розвиток сімейної медицини у практичній охороні здоров'я» - 5 лікарів (7,3%).

На наступне закрите запитання «Чи вважаєте Ви за доцільне при бюджетних закупівлях ЛЗ надавати перевагу вітчизняним препаратам-аналогам?» більше половини опитаних (40 експертів або 58,8%) відмітили негативний варіант відповіді. 23 опитаних (33,8%) лікарів мали труднощі з відповіддю, а всього 5 експертів (7,4%) відповіли позитивно. Як бачимо, значна більшість експертів за умов дефіциту коштів у системі охорони здоров'я вважають закупівлю імпорتنих ЛЗ, що застосовуються у хіміотерапії ГБ, більш доцільною. Це обумовлено, на нашу думку, більш високими клінічними параметрами ефективності застосування імпорتنих ЛЗ, у порівнянні з вітчизняними препаратами-аналогам.

Результати проведених досліджень дають змогу зробити висновок про необхідність залучення значних інвестицій, перш за все, з метою матеріально-технічного переобладнання вітчизняної онкогематологічної служби та підвищення заробітної плати лікарів. Вирішення зазначених проблем виглядає неможливим за умов функціонування існуючої моделі бюджетної медицини та підкреслює соціально-економічну актуальність впровадження ОМС в Україні.